

ENI listu: U preplati
za dnevnu god. K 48.—
za polugodišnju K 24.—
trimestrno K 12.—, me-
sječno K 4.—, u malopro-
daji 16 fl. pojedini broj.
OGLASI primaju se u
pravilu listu trg Gustoza I.

HRVATSKI LIST

Izlaže svaki dan u 8 sati ujutro.

u Puli, sreda 11. rujna 1918.

HRVATSKI LIST
u nakladnoj tiskari JOSEPH
KRMPOVIC u Puli, trg
Gustoza 1. Uredništvo:
Slijanska ulica br. 24 —
Odgovorni urednik IVAN
MARKON u Puli. Rukopis
pisi se ne vraćaju. Čak
neće. Aus. post. stod. 26.795.

Broj 1139.

Sedma IV.

Odvjetnik
Dr. LOVRO SCALIER

Polja.

Ad. I.-S. 1787/16.

Na c. k.

Pokrajinsko školsko vijeće za Istru, Trst.

Utok

Dra. Lovro Scaliere, odvjetnika i vojnog kazne-
nog branitelja u Puli — „Narodni Dom“, II. kat
proti:

odluci c. k. Pokrajinskog školskog vijeća za Istru u
Trstu od dne 21. kolovoza 1918. br. I.-S.-1787/17-16.
za c. k. Ministarstvo za Bogoštovje
i Nauku u Beču.

Jednopis, I prilog.

Podnašam u otvorenom roku utok proti
odluci c. k. pokrajinskog školskog vijeća za Istru,
u Trstu od dne 21. kolovoza 1918. broj I.-S.
1787/17-16, kojom se utemeljuju u Puli javna
pokrajinska jednorazredna mješovita
pučka škola sa njemačkim nastavnim
jezikom, te podupirem istoga na slijedeća

i z v e d e n j a .

Pozivom na odluku c. k. Upravnog Sudišta
od 20./6. 1903. i 27./11. 96. dotično od dne 13./3.
1891. i 7./3. 1895. ulažem proti gornjoj odluci
utok, jer se s utemeljenjem takove bezpotrebne i
suvršne, za ove krajeve tudjinske škole, na lako-
uman i ničim opravdani način, ali zato u protimbi
sa ljudskim i božjim zakonima te u čisto germani-
zatorne svrhe, opterećuje itako već do kostiju
oglodane nesretne Istarske porezovnike sa nepo-
trebnim troškovima. Takova škola služila bi samo
u političke svrhe one ovde samo privremeno i
fluktuantno živuće manjine, koja je itako već odavnina
sa školama neizmerno bogato snabdjevena.

Ovdje imade u izobilju njemačkih škola, počam
od raznih dječjih vrtova pak sve do više gimnazije
i realke. Imade dapače i po dviće potpune pučke
škole za oba spola. Zato nema nikakove pogibelji,
da onaj sićušni broj prave njemačke djece, što
prolazno ovđe prebiva, ne bi mogao pohadati
škole u svom materinskom jeziku. Zašto ne ide
vlast a i drugi faktori, koji se ovđe prte u poslove,
što ih ne brigaju, Slavenima tako na ruku u
njemačkim krajevima, zašto im tamo ne davaju
škola, što ih, hvale bogu, mnogobrojniji tamo Slav-
eni nego li ovđe Nijemci, tako dugo već i sa
boljim razlozima traže?

Da služe njemačke škole u ovom gradu samo
germanizatorne svrši, dokazuje nam nepotrebna
okolnost, da u tim školama imade do 75% najmanje
njemačkog porijetja. I takove škole otvara ovđe vlast, za takove škole aglomerira ovđe
vojna vlast, ona vojna vlast koja kaže, da stoji na
stanovištu, da se vojništvo mora bitno suždržati
od svega i svacesa, što bi moglo, pa makar iz
daleka, kazivati na kakvu političku tendenciju, na
kakovo favoritiranje jedne narodnosti na uštrbu druge.
Da, ali to vrijedi samo za nenjemački svijet!...

U Puli nesmije da dodje do ustanovljenja
njemačke pokrajinske javne škole, jer njemačka
narodnost nije ovđe u Istri ni „wohnhaft“ ni „an-
sässig“ (Uprav. Sud. 1./10. 1898.) i stoga nije ni
njemački jezik u Istri niti pokrajinski jezik. To je
jezik vojništva ovđe, jezik što se silom naravljava
pod okriljem germanizatorne državne vlasti. Nijednu
se pokrajinu nesmije siliti da otvara škole u tak-
vom nastavnom jeziku, koji nije u njoj udomačen,
koji nije u njoj pokrajinski.

U ovoj načoj pokrajini nije tlo podesno za
temelje njemačkih pokrajinskih škola, jer Nijemac
nije ovđe u Istri, na prkos svakom „Mitterburgu“,
„urođeniku“ (a kamo li starosjedoc) — „Einge-
borener“ (Drž. Sudište 12./7. 1880.).

U Puli se nesmiju otvoriti njemačke škole,
jer ovđe postoje već dviće njemačke škole,
državna i mornarička, uz koje nije nikako moguće
osnovati u propisanoj daljini od četiri
kilometara, a da bude ipak u području grada
Pule, još i treću njemačku školu.

Kada bi se u Puli i mogla otvoriti njemačka
pučka škola, imala bi to biti škola „manjine“. Za
utemeljenje ali takove škole (Minoritäts-Schule)
nužno je da pitaju istu s a mi roditelje (Uprav. Sud.
22./10. 1890., br. XIV. 5506), te je stoga zabranjeno
običastima i drugim javnim čimbenicima, da zahtje-
vaju bilo otvoreno bilo maskirano, kako je to
ovđe slučaj, utemeljenje jedne takove škole. Kako

se je u nazočnom slučaju postupalo, neka svjedoči
pod l. i u prepisu priložena rezervatna zapovijed
c. i kr. Lučkog Admiralata Prasid. Nr. 3602/M. A.
od dne 14./9. 1917.

Otvorenie upitne škole nije tražio narod. Ne-
koj ljudi molje c. i kr. Lučki Admiralat da odredi
otvorenie već opstojeće all zbog evakuacije grada
privremeno zatvorene njemačke pučke škole mor-
narice. Osim ove opstoji također te je i otvorena
država na njemačka javna pučka škola. Nikto nije
pitao utemeljenje pokrajinske njemačke škole.
Prvu se okolnost zlorabilo u korist druge bez
želje roditelja.

Kod komisionalne rasprave glasovali su ro-
ditelji, čija djeca nisu već četiri godine u Puli.
To se je moralo u odnosnom zapisniku izričito
ustanoviti. Ovu se djecu nije nipošto smjelo uzeti
u obzir. A kada bi ova djeca i bila u Puli, to ih
komisija ne bi smjela uzeti u račun, jer su sva ta
djeca u svoje vrijeme, dok su u Puli bila, polazila
prije spomenute njemačke škole ili državne ili mor-
narice (Uprav. Sud. dne 28./3. 1908., broj XXXII.
5859). U tim je školama bilo još mjesta na pretek
i za ovu djecu, što se sada vodi na poprište za
treći njemačku školu.

Kako se je glasovalo, svjedoči ovaj slučaj:
Odao je svoj glas za njemačku pučku školu i sam
predsjednik komisije, čija djeca Pule još ni vidjela
nisu. Izgleda malko čudnovato, da onaj, koji pred-
sjeda c. k. kot. Školskom vijeću te koji bi morao
prije paziti, da se vrši zakon, sam proti zakonu
postupa. Djeca moraju stanovati u mjestu, gdje se
ima minoritetna škola otvorili. (Uprav. Sud. dne
30./5. 1888.). Na to se sa strane komisije nije niti
najmanje pazilo. Glasovaće roditelji, čija djeca već
četiri godine nisu u Puli ili u opće u Puli nisu
još ni bila, a teško da amo ikada dodju.

Kada bi se pod prisegom saslušalo sve one,
koji su komisiji pristupili, dokazalo bi se ovo:
Ljudi su morali doći na glasovanje, jer im se pri-
jetilo, da, ako nešto, će im se djeca istjerati iz
mornaričkih (naravno: njemačkih) škola. Opozoruje
se na sadržaj prije navedene rezervatne zapovijedi.
Poznato je, kako je najviša vojna vlast u Puli u
svome vrijeme i u raznim prilikama zabranila otvo-
renje hrvatskih i talijanskih škola, što je baš ovđe
udomačeni nared zabijevao, a otvarale su se nje-
mačke škole i tamo, gdje nije nigdje ni prokletog
Nijemca bilo (Kanfanar, Rovinj). Znatižljivi su
ovđe državljanji, da li središnje gradjanske i vojne
oblasti u Beču to znaju i sto su proti tomu po-
krenule, na temelju kojih zakona se ovđe sa držav-
ljanim u tom vilajetu tako postupalo i se postupa.

All kako da nije ni to još sve dosta bilo,
skrčio se je rok za utok u očitoj nakani, da se
pogoduje osnovanje upitne njemačke škole od
60 na 28 dana. Tako se čini, očito zato, da se
njemačka škola otvorí već 15./9. 1918. ... (?)

Akoperem je bio poznat naslov oca, glasovaće
za njemačku školu majke. I to je protuzakonito
(Odluka Min. od 19./3. 1910., br. 36.981).

Na temelju gornjih razloga predažem, da
bude prihvaci ovaj utok te napadnutu odluku
ukinuta, jer protuzakonita.

Pula, dne 5. rujna 1918.

Dr. Lovro Scaliere v. r.

RATNI IZVESTAJI:

Austro-ugarski:

Beč, 10. (D. u.) Službeno se saopćuje: Na
brojnim mjestima talijanske fronte na obim stranama
ozivlja je izvidnička delatnost. — Poglavlja gene-
ralnog stožera.

Njemački:

Berlin, 10. (D. u.) Iz velikog se glavnog
stana javlja: Zapadno bojište: Pri delomičnim na-
vlastima neprijateljevin severno od Merkhemu i se-
veroistočno od Yperna ostali su u njegovim rukama
omanji delovi jaraka. Na obim stranama ceste Pe-
ronne-Cambrai nastavio je Englez svoje navale.
Njegov glavni nastaj bio je upravljen proti Gou-
zeaucourt-Epehy. Neprijatelj bio je odbijen. I u
večer u šumi Havercourt i južno od ceste Pe-
ronne-Cambrai ponovno su se skršile provaljujuće
navale neprijatelja. Delomični napadaji u šumi
Hölnoh, jugoistočno od Vernanda i na cesti Ham-
St. Quentin. Naše čete, koje smo pretprije noći
povukli sa kanala Crozat, bile su jučer zapadno
od crte Essigny-Vendeux u dodiru samo sa slabijim
neprijateljskim izvidničkim deljenjima. Delomični bo-
jevi južno od Oise. Topnička borba prema podnevu
opet se silno pojačala. Skršili su se žestoki neprija-
teljski napadaji, koji su se više puta opefovali.
Brandenburški grenadiri odlikovali su se osobito

svojom obranom. Između Aisne i Vesle odbili smo
nasrteje Francuza. Vlastita uspješna poduzeća istočno
od Reimsa, jugozapadno od Barroya, na lovenskoj
fronti i na Dolleru. — Ludendorff.

Rat.

Francuski izveštaj od 9. rujna posleodne: Se-
verno od Somme proširili smo stečeno područje
istočno od Avesnea. U smeru na Clastres zaposeli
smo opet dvorac La Motte. Naša su odelenja pre-
koraciša kanal Crozat nasuprot Liezu. Između Oise
i Aisne bila je noć označena žestokim protu-
vanjem neprijateljskog topnjača i pešačva. U pre-
delu Laffaux suzbili smo dve jakе nemačke protu-
navale. Kod toga je neprijatelj pustio 80 zarob-
ljenika u našim rukama, koji su pripadali petorici
različitih pukovnija. U Champagnē izveli su Fran-
cuzi u predelu Mont Sans novi napadaj, kod kojega
su dopremili zarobljenika. Ističeno od Auberivea iz-
javljivo se neprijateljski napadaj.

Francuski izveštaj od 9. rujna u večer: Naše
su čete napredovale danas dalje na raznim mestima
bojne fronte. Severno od Somme zauzeli smo sela
Etrailles i Roupy; s onu stranu kanala Crosat osvojili
smo mesto Orana Scarcourt, Crastres, Montescourt,
Lizerolles i Remigny. Naše prednje čete drže u
poseću visočinu 113 južno c. i. Coutescourt, kolo-
dvor Essigny-le-Grand i visočinu 117. Severno od
Olise zauzeli smo utvrdu Liez i Geboez, severo-
istočno od toga na Oisi ciglanu i kolodvor Servais.
Na drugoj strani proširili smo svoje položaje u
predelu severno Laflaux i između Aisne i Vesle.

Talijanski izveštaj od 9. rujna: Bojna je de-
latnost bila jučer na celoj fronti umerena. Severno
od Chiiese poterala je naša ophodnja malu nepri-
jateljsku stražu. Između jezera Garda i doline Lag-
harina žestoka i česta izmena topovskih salva. Na
Monte Corno i u Val Arsa ugušili smo pokušaj ne-
prijatelja, da nas prenerazi, na krvavi način. Ju-
rišna su odelenja zatim progontila neprijatelja te
su mu zadala gubitke. Zapadno od Grappe pote-
rali smo brojna neprijateljska izvidnička odelenja
našom puščanom paljbom.

Engleski izveštaj od 9. rujna posleodne: Se-
verno od Arleux-en-Gohelle suzbili smo tečajem zad-
nje noći neprijateljski napadaj. Sem obostrane to-
povske delatnosti na različitim mestima, osobito u
blizini ceste Arras-Cambrai, u odsecima kanala La
Basse i kod Yperna, ništa nova.

Američki izveštaj od 9. rujna u večer: U
Woevre bila je odbijena neprijateljska Šratunska
straža, koja je navalila na neku našu potisnutu
stražu. Na ostaloj fronti nema što da se javi.

* Nov zajednički ministar finacija. Slovenski
Narod piše povodom imenovanja novog ministra
finacija: S barurom Spitzmüllerom postavljen je u
čelo zajedničkog ministarstva finacija i imenovan
vrhovnim upraviteljem Bosne i Hercegovine jedan
od najglavnijih predstavitelja nemackog ekspan-
zivnog velekapitala i nemackoradikalne političke
misli. Baron Spitzmüller, kao austrijski finansijski
ministar pripadao je onoj svenemackoj urobi, koja
je sa svim sredstvima delovala za to, da se u
državi nasilnim putem uvedu poznavati „belangi“. Dr. Spitzmüller vatrene je pristaša ideje, da si
moraju Nemac i Madzar jos danas s razmernim
razdeljenjem vlasti očuvati nadvladu u monarhiji.
Tim značajnije je njegovo imenovanje za vrhovnog
upravitelja Bosne i Hercegovine... Sa Spitzmüller-
ovim imenovanjem izvršeno je vrhovno vodstvo
zajedničke politike monarkije madžarskom i ne-
mackom ekspanzivizmu, podat je nov dokaz, kako
razumijeli Béč i Budimpešta tok velikog vremena.

* Parlamentarno bolešće. Jučer se vršila prva
sednica finansijskog odseka, koja će raspravljati o
novim porezima. O delovanju odseka šire se Bečom
— kako javljaju „Slovenskom Narodu“ — pesimistički
nazor, jer ni nemačke stranke nisu osobito zauzete
ili ne zavisite od nastojanja, s kojim će se Nemci
brinuti za propisani broj zastupnika. Slavenska
opozicija postupaće sasma jedinstveno. U tu svrhu
imali su jugoslavenski, češki i poljski opozicio-
nalni zastupnici, koji su članovi finansijskog od-
seka, jučer zajedničko večanje. U njemačkim parla-
mentarnim krugovima vlasta velika nervoznost radi
„Poljskoga kluba“, koji nikako ne će da preuzeme
obvezu, da će se s Nemcima boriti proti Cesima i
Jugoslavijama. Husarek uza sva svoja pregovaranja
nema još uvek većine; ma da je obećivao ustavnu

reformu. Računati može dosad samo s nemačkim nacionalcima, koje je kupio češkim naredbama, kršćanskim socijalcima, delom Poljaka i nekoj manjim skupinama. Iz svega se vidi da se tlo pod nogama austrijske vlade — ljušta.

* **Sednica Poljskog kluba.** Predsedništvo Poljskoga kluba saopćuje: Načelnik Poljskoga kluba dr. Tertil sazvao je sednicu predsedništva Poljskoga kluba za četvrtak 12. o. m. u 11 sati pre podne u prostorije Poljskoga kluba u Krakovu.

* **Još samo nekoliko meseci?** „Venkov“ javlja iz Londona: Na gozbi, koja je bila podana od pomorskog vojničkog veća saveznika, proglašio je francuski ministar prometa, da treba svaldati samo nekoliko malo meseci junačke odvražnosti i krušnja, i da je današnja generacija izvršila svoju istorijsku dužnost.

* **Revizija londonskog ugovora?** Engleski listovi javljaju, da će se ukratko izvršiti revizija londonskog ugovora, u kojem je, kako je poznato, priznala antanta Italiji među ostalim velik deo slovenskog Primorja, Gorice, Trst, Istru, Reku i celu istočnu obalu Jadranu s Dalmacijom. Govori se, da je k tim konferencijama pozvan takodjer predsednik Jugoslavenskog odbora dr. Ante Trumbić.

* **Provala u Nemačku.** Bečki „Abenblatt“ javlja iz Berna: „Daily News“ priopćuje članak, u kom ističe, da nije doista samo Nemačku poraziti, nego i ceo svet mora biti svedok nemačkog poraza. A to se može dogoditi samo provalom u Nemačku. Mir ne će biti moguće tako dugo diktovati, dok bude jedan nemački vojnik stajno na francuskom, belgijskom, talijanskom ili srpskom tlu i dok ne budu vojske sporazuma stajale na nemačkom tlu.

* **Poglavlje nemačkog admiralinskog stožera,** admirал Scheer, zaputio se sa čitavim stožerom vodstva pomorskog rata na trajni boravak u veliki glavni stan.

* **Talijansko-švicarska je granica opet zatvorena.**

* **Pao nemački princ.** Berlin, 10. (D. u.) Kod zadnjih bojava na zapadnoj fronti pao je princ Albrecht Sachsen-Weimarski, rtmajstor u krasarskoj pukovniji „Königin“ broj 2. On je sin u Heidelbergu boravećeg princa Wilhelm Sachsen-Weimarskoga.

Iz bivšeg ruskog carstva

Moskva, 7. (D. u.) „Večernja Pošta“ piše na uvođnom mestu o dodatnom ugovoru medju ostalim: Diplomacija sovjeta postigla je golemu pobedu. Spasila je našoj zemlji područje, koje je četiri puta veće od Alzacije i Lorene. Uz veoma povoljne uvete rešavamo se time svih novčanih obveza. Ugovor priznaje nacionalizaciju nemačkih poduzeća u Rusiji te nas oslobođaju od plaćanja kojegod odštete nemačkim državljanima za gubitke, koje su pretrpili tečajem rata i revolucije. Za sve to plaćamo 5.000 milijuna rubalja, što je veoma neznačna svota nasuprot našem godišnjem proračunu od 150 milijarda. Svota od 5 milijarda nije nipošto kontribucija, već samo otkup nemačkih industrijskih poduzeća i naših zajmova po veoma povoljnoj ceni.

Od Pule do Raše i preko Raše.

Kad je moj prijatelj i kum barba Mate Balota bio ispisao u „Hrvatskom Listu“, kako je putovao od Raše do Pule, pozabio je bio napisati, kako se vrnuo iz Pule u Rašu. Da ne bi ko mislio, da možda barba Mate poginuo u Puli malo od mižerije, malo od straha, moram Vam reći, da se on živ i zdrav povratio svojim ugorima u Rašu, i da se ja upravo nalazim u njega, otkud Vam i šaljem ovo nekoliko reči.

Pravo zapravo nisam se lako otpatio iz Pule. Bio sam naučan dan za danom prošetati se od mrkata do rive, kao da bi čekao, kad će već doći ti čočotski trabakuli, koji su u mirno vreme svako leto „koštivali“ pod rivi, krcati kruškama, jabukama, angurijom i čipolom. Pravo zapravo — medju nama budi rečeno — ne bi nam bilo ni žao, da dodju ovo leto čočotski trabakuli sa svojima žutim jedrima, pa da mesto jabuka i krušaka dovezu makar krumpira — pa makar polugnjilog. Jer u ova četiri leta naš je drob tako otvrdnuo, da volimo sada polugnjile krumpire, koje nam deli gradska aprovizacija svaki 32. dan u mesecu, nego li angurije, koje se nalaze negde u Ravnici, Cozi ili Manjavakici.

Medjutim ne smemo govoriti tako na glas, da nas ne bi ko čuo, jer današ, iako može čovek u duši kleti i prokljinati, ili — kako na Brbanščini govore — svaki može kazati roge u džepu, no glasno ne sme čovek vragom nazdraviti nikomu, a najmanje onomu, komu bi to od srca rado učinio. A moramo pomalo govoriti o našem drobu, koji je došao tvrdji, nego li mazurinska koža, jer kad bi Talijani doznali da smo u potrebi, bogzna, ne bi li oni došli s aeroplanim u mnogo većem broju, pa mesto letaka iz papira, što nam ih bacaju, i kakovih nam deli i aprovizacija svaki mesec u obliku iskaznica, bacali — krumpire. A ja mislim, da bi Talijani, da dodju svaku noć, i da mesto nekoliko vagona bomba pobacaju dole nekoliko va-

Ugovorom otvara se put izmeni robe između obje delova. Time dobivamo slobodnu ruku za boj proti Englezima, Češima i Japancima.

Moskva, 8. (D. u.) Stampa prenosi iz finskih novina vesti, prema kojima su se izjavili pokušaji Engleza, da snube dobrovoljce medju Fincima i radnicima u području Murmana. Polag novinskih vesti iz Astrahana izaslali su Englezzi iz Bakua nova pojačanja.

Petrograd, 9. (D. u.) Prema nekoj vesti „Nord Comune“ bilo je kod Tegryja neko francusko odelenje od 500 momaka hametice potučeno. Zaplenjeno je bilo 8 strojnih pušaka i 50 vozova s municijom. Crvena Novina javlja, Englezzi provadaju prisilnu mobilizaciju u murmanskom području.

Moskva, 7. (D. u.) Prema nekoj vesti lista „Jednota“ bili su članovi moskovskog estonskog odbora poapšeni. Odbor je tvorio privremenu vladu Estonske.

Tokio, 2. (D. u.) Reuter. Službeno se javlja: Jedno odelenje Semenova stiglo je do reke Onon. Neprijatelj se povukao u severnom smeru, napustivši 500 vozova.

Tokio, 2. (D. u.) Reuter. Službeno se javlja: 29. kolovoza napala je japanska konjica kod Krasnojarska na neprijateljske transporte, što su bili praćeni od 500 momaka pešadije i više topova i napredovali uz reku Usuri, te ih raspršila. Gubici su neprijatelja teški. Mi smo imali dva ranjenika.

Moskva, 9. (D. u.) Posle dekreta o teroru „en masse“ smaknuto je u Moskvi navodno 2000 osoba. U Petrogradu vele da je broj smaknuta još veći. Iz poprjaline dolaze lakoničke vesti, kao n. pr. „Nižnji Novgorod u strahu i trepetu“, „U Tuli započelo se ozbiljno“ itd. Istodobno raste i teror protivnika. U Petrogradu uapsili su 70 socijalnih revolucionara, koji su pripravljali atentate na boljševičke vodje vojske. Socijaliste i menževicu prosvedovali su kod sovjetske vlade proti teroru masa.

Domaće vesti.

Podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda u Puli imat će u petak, dne 13. o. m. u 8 sati na večer svoju redovnu sednicu, te se pozivaju gg. odbornici, da na istu svačakod dodju. — Predsednik.

Razredna lutrija. Iz Beča brzojavljaju: 100.000 kruna dobiva broj 18.439, 60.000 dobiva broj 104.028, 10.000 kruna dobivaju brojevi 16.508 i 73.931.

Nove izdale knjige

Humoristične knjžnice. Lav N. Tolstoi: Tri smrti čim ljudi žive; Arhadij Evercenko: Bezobraznici i druge humoreske, mogu se dobiti u podružnici Jos. Krmphotić, Pula, ulica Franja Ferdinanda br. 3

gona krumpira, stekli našu naklonjenost u mnogo većoj meri, nego li bacanjem papirnatih poziva i sažiganjem naših kuća.

No ja sam previše zastranio. Hoću samo još da kažem, da mi je teško bilo otići iz Pule, no ipak sam otišao. Bilo je m-u-s, a što će reći „m-u-s“ to znate. Pravo zapravo mi, koji nismo gradovati ni u vojski ni u civilu, morali bismo nositi za vratom obešenu tablu, da spadamo u kategoriju „muši“.

A da smo uistinu muši, uverio sam se čim sam izašao iz Pule. Prošao sam uz kajzervald, staru Sijanu, Majku Božju od Surve i došao do Degenghijeve stancije. Široka, prostrana i plodna ravnica kraj nje u tudjinskim je rukama. U Lotoriki već se počeo spuštati mrak. Tamo je svećenikom don Antonio Nikolicem, (od vremena do vremena Nikolicem), koji je iz Dalmacije, no uvek gleda, koji vetrar puše, pa da se znađe orientovati.

Na putu do Mrčane već se sasma spustio mrak, pastiri i pastirice vraćali se sa stadima pevajući svoju večnu istu i večno krasnut: „Nina-nina, rožice moja zgojena!“ Noć je lepo mirisala rosom, svežinom, čistim vazduhom i zelenilom. Bilo mi je ugodno, i sećao sam se lepe mladosti u lepšim vremenima... Našao sam na ženske iz Mrčane, koje su se vraćale kući. Uvek i svagde ista pitanja: „Kad će svršiti ova kuga?“, i isti odgovori: „Bogzna“. Priovedale su kako su se mučile celo proleće i leto, od mraka do mraka, a kako je malo urodište. Pšenice nisu dobili ni dosta, a ko je htio da zaore Ko ima vole, orao je sebi, svaki voli sam sebe; a ko ništa nema, joh je njemu. Loze se pogubile. Mađari, koji su ih za vreme evakuacije negovali, oni su ih i zatrli; a narod stradava. Učitelj je mladi i dobar, ali pomoći ni on ne može, kad nema ništa, osim dobre volje. U selu bilo je već sve u snuu, samo su me psi čuvati putem pozdravljali.

Teškom mukom prošao sam kroz dragu mrčansku. Gore na desnom bregu stoji stari Mutvoran, i onako u hladnom vazduhu i tloj noći u marnoj

U podružnici Jos. Krmphotić, ulica Franje Ferdinanda 3, mogu se dobiti slijedeće knjige:

„Mačka hrvatska“: Petar Preradović: Izabrane pjesme. — Laza K. Lazarević: Izabrane pripovjeti. — I. S. Turgenjev: Novi rod. — Ferdo Šišić: Hrvatska povijest I.—III. Pregled povijesti hrvatskog naroda. — Ema Božičević: Carev svjet (za mladež). Narodne pripovijetke (za mladež). — Ivana Brlić Mažuranić: Priče iz davnina. Kraljevič Marko (za mladež). — Josip Eugen Tomić: Manja djela. — Dinko Šimunović: Gjordan. — Ivan Lepušić: Pustolovka. — H. S. Brdočević (pseud.): Prometna politika. — Dr. Nikola Andrić: Pod apsolutizmom.

„Moderna knjižnica“: Stepnjak: Podzemna Rusija. — D'Annunzio: Ivan Episkop i druge noveli. — M. Arcybašić: Revolucionari. — Merežković: Florentske noveli. Ukratko bogovi. — Knut Hamsun: Glad. — F. M. Dostoevski: Braća Karamazovi (I. i II. — III. i IV.). Idiot (I. i II.). — Jensen: Ratne ajene. — Tavaststjerna: Tajna Finskoj zaljeva. — N. Notari: Tri lopova. — A. France: Bogovi žedaju. — Maupassant: Umrljene duše. — Gorkij: Život sviljana čovjeka. — Rolland: Goruci grm. — B. Stanković: Nečieta krv. — Strindberg: Šin služavke. — Kveder: Hanka. — C. Janson: Leži. — Marković: Karlo Drački.

„Zabavna biblioteka“: Hamsun: Vlčerija. — Geyerstam: Sto žene mogu. — Deledda: Nostalgija. — Balzac: Zena od trideset godina. — Bruun: Sretni dan van Zantevelli. — Serao: Šlava životulj. — Kuprin: Hime i ljubavi. — Nagrodskaja: Dionisijev gnjev. — Bourget: Djivo sestre. — H. Rider Haggard: Ona. — Zuccoli: Farfelj. — Lolita: Žena drugoga cara. — Lugovo: Police verske. — Maciejowski: Ljepota djevojka. — Sublin: Azbejin. — Fogazzaro: Daniele Cortis. — Glynn: Teodora. — Herczeg: Caratvo sanja. — Lagerlöf: Jerusalim. I.—II. — Blicher-Clausen: Sonja. — Montgomery: Nešvadon. — Bruun: Ponosno sunce. — Tillier: Ujak Benjamina. — Sezima: Passiflora. — Bourget: Lazarina. — Kipling: Indijska džungla. — Bang: Tina. — France: Crveni križ. — Bordeaux: Otvori oči! — Blicher-Clausen: Inga. — Maupassant: Jaka kao smrt. — Hermann Sudermann: Litavske pripovijesti.

„Humoristična knjižnica“: St. Sremac: Pop Čiriac i pop Spirala. — N. V. Gogolj: Mrtve duše. Tri pripovjedke. — M. Arcybašić: Sanjin. Narodne žale i pripovjedke. — Jonathan Swift: Gulliver kod divava. Naši noviji humoristi. — S. Vörös: Tonček Tomić. — Guy de Maupassant: Baština. — Branko Maščić: Alkaša Miščevlja. Ratne žale. — Branislav G. Nušić: Novi žaljivi priče. — Općinsko dijete. — A. Konstantinov: Banja. — M. B. Jančić: Prva ljubav. — Ivo Vojnović: Dubrovačka Trilogija. — Emerson: Napoleon III čovjek od dječjih crta. U protivljevanju s 100 zarobljenika osim način na koji napadaju Francuze. — Ham — St. Quincey: Ratne pripreme usledile mesni boje. — Odigla se topnička bitka. — Većer naštačao je zabilježio su se pre

Pismene se naručbe imaju upraviti na „Upravu Hrvatskog Lista“. Pošiljke se odpremaju samo sa pouzdicem. Na bojne pošte uz unaprijed pripisani novac.

Setite se naše požrtvovne „Družbe sv. Cirila i Metoda“.

Mali oglašnik

Prvi posredouni

Ženitbeni uređ

Zagreb, Ilica 7.

Imade na izbor iz vrlo otmenih i imućnih krugova boljih ženit

benih partija, obojeg spola.

Informacije besplatne.

U trgovini pokućstva, Fil. Barbašić,

u Sičanskoj ulici,

prodaje se novo pripesano

pokućstvo.

Oglasujte

u „Hrvatskom Listu“!

Setite se Crvenog križa!

dragi zamislio sam se u prošlost Mutvorana. Kako je nekad bilo onud život! Ko je bio gospodar. Je li bio dobar ili kao i današnji gospodari u Istri. Providur sličan providuru. Jedan je samo bio iz Beneca (Mletaka) dok je drugi postavljen od Beča. I jedan i drugi narodu našem na stotinu milja su daleko.

Bože moj, zašto nisu svi ljudi onakovi, kakovi smo mi. Mi puštamo druge u njihovom na miru, neka puste i drugi nas u našem. Moćemo i tu u inutvoranskoj dragi, i po svoj Istri, i svugde, kud se naša zemlja proteže i našim jezikom govori, orati, stijati, kopati i žeti za sebe. Tudje dobro niko nikad blagoslovio, pak ako bude koji htio baš da i naše zagrizje, prisesiti će mu.

U dobrim mislima izašao sam na Čerišnjenicu i tu me pozdravio zvonik Sv. Roka. U Krnici sam prespavao, a drugi dan na Sveticu, bilo sam na „sajmu“ u Raklju.

Svetica! Lepa beseda bila je to nekad. U Raklju sve samo veselje, samo pevanje, ples; mlađost i starci sve su se nekada veselili tom danu. Na placi, pred danas skoro rasurom palačom, okobora razvili bi bili prodavači svoje šatore. Dečurija kupovala drvene puške i pištolje, i palila i pucala papirnatim nabojima. Na dvadeset mesta točilo se pivo, vino, pevalo i veselilo. Na hiljadu gostova iz svih krajeva južne Istre, iz Labinštine, pa čak i Brsečani sa svojim lukom znali bi doći. Ovo leto bilo je svega malo. I sveta, i piva, i vina, i veselja. Još o podne oputio sam se na Blaz, da idem u Rašu, da ne vidim takovu žalost u selu.

Kum Mate Balota čekao me s užinom. Dve orade i kus palente, pak za cušpajs nazdravica vratjom kućom županu, općinskom glavaru, tajniku, učitelju (to samo onom, koji je nad piskom u Raši), kotarskom poglavaru, namesniku, ministru i svima, koji